

زهره عباسی گروه رسانه

کشور عزیزمان ایران به لحاظ جغرافیایی، سیاسی و عقیدتی در موقعیتی خاص و استراتژیک در منطقه و جهان قرار دارد. این موقعیت، ما را با چالش‌های سیاسی و فرهنگی متعددی مواجه کرده است. هجمه‌های رسانه‌ای، فرهنگی و حتی تهدیدات نظامی از سوی کشورهای معاند، ضرورت تلاش مدیران فرهنگی برای آگاه‌سازی و اطلاع‌رسانی به جامعه را دوچندان می‌کند. یکی از این عرصه‌های فرهنگی، رسانه ملی و به‌ویژه تلویزیون است که به‌عنوان دسترس‌پذیرترین بستر عمومی شناخته می‌شود. در این شرایط خاص، پرداختن به موضوعات مقاومت و دفاع‌مقدس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

برنامه «جبهه» که از ماه مبارک رمضان روی آنتن شبکه یک رفت، یکی از این فرصت‌ها به‌شمار می‌رود. این برنامه سعی کرد با استفاده از شیوه‌های نوین روایتگری، یاد و خاطره شهدا و رزمندگان را زنده نگه‌دارد. جبهه نه‌تنها به تبیین واقعیت‌های تاریخی پرداخت بلکه از طریق ارائه روایت‌های جذاب و معنادار، به مخاطبان احساس تعلق و هویت داد. در شرایطی که رسانه‌های جهانی تمام توان خود را در راستای تحریف حقایق به‌کار گرفته‌اند، برنامه جبهه تلاش کرد بستری معتبر برای ارتباط میان نسل‌های مختلف باشد. با توجه به فاصله‌ای که از خاتمه این برنامه گرفته‌ایم، جام جم نشست با حضور سیداحمد موسویان تهیه‌کننده، حسین برکتی سردبیر و علی خلیلی از میزبانان برنامه، برگزار کرده تا نگاهی به آنچه جبهه برای آن تدارک دیده بود بیندازیم.

ایده برنامه جبهه

سیداحمد موسویان، تهیه‌کننده برنامه جبهه درباره شکل‌گیری ایده این برنامه این‌گونه توضیح داد: ایده اصلی جبهه با همکاری حسین برکتی، سردبیر برنامه و آقای صدی، مدیرگروه حماسه و مقاومت شبکه یک شکل گرفت. سال گذشته طرحی را به شبکه ارائه دادیم که دوستان نکاتی را اضافه و برخی موارد را حذف کردند که در نهایت می‌توان گفت ایده ما تغییر کرد و ایده شبکه در رأس کار قرار گرفت. به‌عنوان تهیه‌کننده توفیق پیدا کردم در کنار این برنامه باشم و این به‌خاطر فعالیت جدی‌ای بود که در فضای رسانه، به‌ویژه تلویزیون در حوزه دفاع‌مقدس داشته و دارم.

تجربه تهیه‌کننده جوان در برنامه‌سازی

موسویان که سکوت می‌کند، حسین برکتی سردبیر برنامه جبهه، تواضع تهیه‌کننده در ارائه رزومه خود را کنار گذاشته و از سابقه موسویان در حوزه برنامه‌سازی دفاع‌مقدس می‌گوید: ایشان پیش از این در دو برنامه «حماسه‌خوان» و «مهمات» کار کرده‌اند. حدود ۱۰سال است در این حوزه فعال هستند و از برنامه‌سازان شناخته شده این حوزه‌اند. آقای موسویان و همکاران‌شان در گروه تولید تجربه زیادی در حوزه دفاع‌مقدس دارند. از این بابت پروژه جبهه به این دوستان واگذار شد. به‌طور مثال کوچک‌ترین کاری که ایشان در برنامه جبهه به‌واسطه همین تجربه‌ای که گفته شد انجام دادند، دعوت و حضور آقای محسن رضایی بعد از حدود ۸ یا ۹سال به فضای برنامه‌های تلویزیونی بود. فضای کار در حوزه دفاع‌مقدس چالش‌های زیادی دارد و حقیقتاً هرکسی وارد این فضا نمی‌شود. اکنون در این فضا، پاسخگویی به چالش‌ها دشوار است و خیلی از برنامه‌سازان ترجیح می‌دهند برنامه‌های سرگرمی بسازند چرا که فضای کم‌دردسری است.

چالش‌های تولید جبهه

از موسویان می‌پرسم با توجه به این‌که برنامه جبهه دیگر روی آنتن نیست و چند وقتی است از تولید آن فاصله گرفته‌ایم، با نمایی از دور تولید خودتان را چگونه می‌بینید؟ تهیه‌کننده جوان تلویزیون

خبر

فصل دوم مسابقه «ماندنی‌ها» در ۷۰قسمت تولید می‌شود. افشین حسین خانی، تهیه‌کننده این مسابقه با حضور در استودیوی شبکه خبر گفت: شکل برنامه به این صورت است که در قسمت‌های اول کسانی که اطلاعات عمومی ضعیف‌تری دارند حذف می‌شوند ولی در مراحل بعدی، رقابت شدیدتر است و فرد قوی‌تر حذف می‌شود تا در مرحله فینال آن فرد قوی‌تر نباشد.

فصل دوم «ماندنی‌ها» در راه تولید

در پاسخ می‌گوید: برای برآورد منصفانه باید دید در چه شرایطی جبهه پیاده‌سازی و روی آنتن رفته. ما باید شرایط را در نظر بگیریم و ببینیم در چه شرایطی این برنامه تهیه شده است. چالش‌های زیادی در طرح برنامه و تولید وجود داشت. به‌طور مثال دوستان در ۵هفتم دکور برنامه را تصویب کردند و گفتند باید تا ماه مبارک برنامه را آماده کنیم. ما ۲۵ روز فرصت داشتیم و وقتی این موارد را کنار هم می‌گذارم، می‌گویم الحمدلله حتما راضی هستیم. این اتفاق با این حجم تولیدی معمولاً در دیگر برنامه‌ها به این شکل نیست و حداقل ۶ماه پیش تولید محتوایی و فرمی می‌شود. با در نظر گرفتن مجموع این موارد، بله از جبهه راضی‌ام.

موضوع‌گیری واضح برنامه

سردبیر جبهه در پاسخ به این سؤال عنوان کرد: محدودیت زمانی یکی از چالش‌هاست. به‌عنوان تولیدکننده رسانه‌ای، در فضایی ایده‌آلستی کار می‌کنیم و حتی اگر ۱۰فصل دیگر تولید شود، دوست دارم طرح جدید و بهتری ارائه دهم. باید بگویم ما یا مدیون شهدا هستیم و باید یاد و نام آنها را زنده نگه‌داریم، یا نیستیم. در انتخاب عنوان جبهه برای برنامه، قصد داریم وظیفه تبیینی و تشریحی خود را نسبت به شهدا بدون استعاره بیان کنیم. استعاره‌ها ممکن است معنای واقعی را کم‌رنگ کنند و یاد شهدا را تحت‌الشعاع قرار دهند. حضور خانواده شهدا و نام آنها نشان‌دهنده اهمیت موضوع است. ما می‌خواهیم موضع خود را نسبت به همه چیز روشن کنیم و در شرایط کنونی نمی‌توانیم بدون موضع‌گیری عمل کنیم. هدف ما بیان واضح نگاه مقاومتی‌مان است و هیچ توصیه‌ای جز مقاومت نداریم. دغدغه تیم جبهه، اعلام صریح موضع با نام برنامه است. در جامعه امروز ایران، هرکسی که سریعاً موضع خود را اعلام کند، بیشتر دیده خواهد شد.

برکتی ادامه داد: یکی از دلایل موفقیت برنامه جبهه در ماه مبارک، موضع‌گیری واضح و بدون دوگانگی آن است. نمی‌توانیم یک‌بار چیزی را خوب بدانیم و بار دیگر مخالفت کنیم. اگر حمایت مدیر شبکه (آقای مرادی) و سازمان نبود، احتمالاً برنامه جبهه بایکوت می‌شد. موضوع دفاع‌مقدس به‌طور کلی در حال بایکوت است. به‌عنوان مثال، چرا برنامه‌ای مستمر درباره بنیانگذار جمهوری اسلامی نداریم؟ در ۱۸شبکه تلویزیونی، حتی یک بیانیه از امام(ره) دیده نمی‌شود! به همین علت از حمایت آقایان مرادی و صدیقی که ۲۵ تا ۳۰سال در حوزه دفاع‌مقدس فعالیت کرده‌اند تشکر می‌کنم. ما از خروجی برنامه جبهه راضی هستیم هرچند رضایت حداکثری نیست. این برنامه را شروع خوبی می‌دانم و باید بررسی کنیم که آیا توانسته نظر مخاطب را جلب کند و آیا ادامه آن به‌صلاح است. شکل و ساختار برنامه باید مورد بحث قرار گیرد اما معتقدم این کار باید انجام می‌شد و انجام شده است.

همکاری در برنامه مقاومت

علی خلیلی یکی از میزبانان برنامه جبهه و نماینده جبهه مقاومت، در مورد نحوه حضور خود در این برنامه گفت: پیش از پیوستن به تیم برنامه‌سازی جبهه کسی را نمی‌شناختم و آشنایی‌ام محدود به تماشای برنامه‌های‌شان بود. همیشه مایل بودم آقای موسویان را ملاقات و از ایشان به‌خاطر فعالیت‌های‌شان در حوزه مقاومت تشکر کنم. دو ماه قبل از آغاز تولید برنامه جبهه، بعد از ضبط برنامه «ساعت به‌وقت قدس» در مترو بودم که آقای صدیقی تماس گرفتند و خواستند با برنامه جدیدشان همکاری کنم. زمانی که جزئیات بیشتری از برنامه را بیان کردند، به‌دلیل قطع و وصل صدا، فقط متوجه شدم که موضوع برنامه درباره مقاومت است. پرسیدم آیا موضوع درباره فلسطین است که ایشان تأیید کردند و گفتم اگر

وی گفت: سؤالات خیلی سخت نیست و طوری طراحی شده که شرکت‌کنندگان بتوانند تمرکز کنند و جواب بدهند. جزوه‌ای از سؤالات حدود دو ساعت قبل از مسابقه در اختیار شرکت‌کننده‌ها قرار می‌گیرد. وی درباره ضبط برنامه هم گفت: ضبط برنامه حدود دو ساعت طول می‌کشد و تایم خود برنامه حدوداً ۵۰دقیقه است. فرزاد حسنی به‌صورت بداهه برنامه را

این‌گونه باشد حتما شرکت خواهیم کرد. خلیلی درباره مزیت‌های همکاری در برنامه‌های مقاومت در شبکه یک گفت: از همکاری با شبکه یک بسیار راضی‌ام. زیرا این شبکه حرفه‌ای و دارای تجهیزات مناسبی است. همچنین بودجه خوبی برای برنامه‌ها تأمین می‌کند و تیم حرفه‌ای در اختیار دارد. علاقه آقایان مرادی و صدیقی به مبحث مقاومت انگیزه‌ای برای پذیرفتن همکاری با برنامه جبهه بود. ۲۰روز قبل از ماه مبارک وقتی دوستان گفتند به جلسه بروم، با وجود عدم اطلاع از کارکرد خود (میزبان یا مجری)، با رغبت در جلسه شرکت کردم و آنجا متوجه شدم با یک گروه حرفه‌ای و دغدغه‌مند در حوزه دفاع‌مقدس و جبهه مقاومت روبه‌رو هستیم. اعضای تیم از سواد و اطلاعات بالایی برخوردار بودند. در بین راویان، افرادی نیاز به اصلاح روایت داشتند که تیم به‌خوبی به رفع ایرادات پرداخت. آقای موسویان همواره حاضر بودند و به رفع مشکلات کمک می‌کردند. روحیه جمعی و مشارکت در کار، برایم جذاب بود و این برنامه به دلم نشست. تأکید می‌کنم همه اعضای گروه جهادی و حرفه‌ای هستند و این دلیل موفقیت نسبی برنامه است.

وی اضافه کرد: با توجه به تجربه‌ای که در مشاهده تولید برنامه‌های خارجی برای شبکه‌هایی مانند الجزیره دارم، باید بگویم در برنامه جبهه، تهیه‌کننده با مهارت توانست تجهیزات زیادی را در اختیار کارگردان و عوامل برنامه قرار دهد که از دلایل موفقیت و حرفه‌ای بودن برنامه بود. از دیگر نکات این برنامه، ضبط آن در ماه رمضان بود. ضبط برنامه با زیان روزه به‌سختی تولید اضافه کرد. ۱۲ساعت در روز کار می‌کردیم که در این مدت، مدیر گروه و مدیر شبکه همیشه در پشت صحنه حضور داشتند. این امر را نشان‌دهنده اهمیت شبکه به تولید حرفه‌ای می‌دانم. یکی از نکات برجسته مدیریتی زمانی بود که آقای جلیلی در پشت صحنه حضور پیدا کردند. در جلسه‌ای که با ایشان برگزار شد، همه حاضرین از جزئیات برنامه اطلاع داشتند و آقای مرادی به‌ریزترین نکات برنامه اشراف داشتند. «مقاومت» برای این تیم بسیار مهم بود. نشانه‌اش این است که بسیاری از اعضا حتی بعد از پایان ضبط برنامه در لوکیشن می‌ماندند و شب را سحر می‌کردند. این دقت لازم است که برنامه جبهه از معدود برنامه‌هایی بود که بدون هیچ‌گونه تبلیغی روی آنتن رفت و با این وجود توانست مخاطبان را جذب کند.

انسجام گروهی جبهه

در خصوص انسجام گروه در تهیه و تولید برنامه، از موسویان پرسیدم که گفت: کار در حوزه مقاومت و دفاع مقدس، چه از نظر فرم و چه از نظر محتوا، چالش‌ها و حواشی زیادی دارد که باعث می‌شود بسیاری از گروه‌ها به سمت آن نروند. بنابراین کسی که وارد این حوزه می‌شود، باید از صفر تا صد درگیر باشد. وقتی یک گروه به این نقطه می‌رسد، دیگر تنها بر تعامل تمرکز می‌کند. در برنامه جبهه مجبور بودیم تک‌تک نکات و کلیدواژه‌ها را با میزبان و دیگر متولیان محتوایی بررسی کنیم. این امر به‌دلیل وجود متولیان و مدعیان زیاد در این حوزه بود اما کسانی که واقعا پای کار باشند و حمایت مالی، معنوی و لجستیکی داشته باشند، بسیار کم هستند. بارها از دیگران خواستیم نکات ناقص ما را تکمیل کنند اما بد نیست بگویم همکاری لازم انجام نمی‌شد. در کلیت، وقتی گروهی به این نقطه می‌رسد، تکلیفش با خودش مشخص است. کار گروهی ما در حوزه دفاع مقدس و مقاومت مانند رزمی‌کاری است که فنون را به‌صورت خودکار انجام می‌دهد. باید در نظر داشت گروهی که وارد این فضا می‌شود، پاکباز است و از هیچ جایی حمایت نمی‌شود. اعضای گروه از علی خلیلی تا حسین برکتی، همه از فعالان حوزه دفاع مقدس هستند. به‌طور کلی، نیت بچه‌ها واقعی است و واقعا می‌خواهند در این فضا جمع شوند.

اجرا می‌کند. انتخاب وی به‌عنوان مجری به‌خاطر این بود که با هم تصمیم گرفتیم این مسابقه را تولید کنیم. ماندنی‌ها با اجرای فرزاد حسنی تلاش کرده یک رقابت جذاب پیش چشم مخاطبان قرار دهد. نکته مهم در مورد این برنامه، بازسازی صدای زنده‌یاد منوچهر نوذری با استفاده از هوش مصنوعی است که در فواصل مختلف، پخش می‌شود.

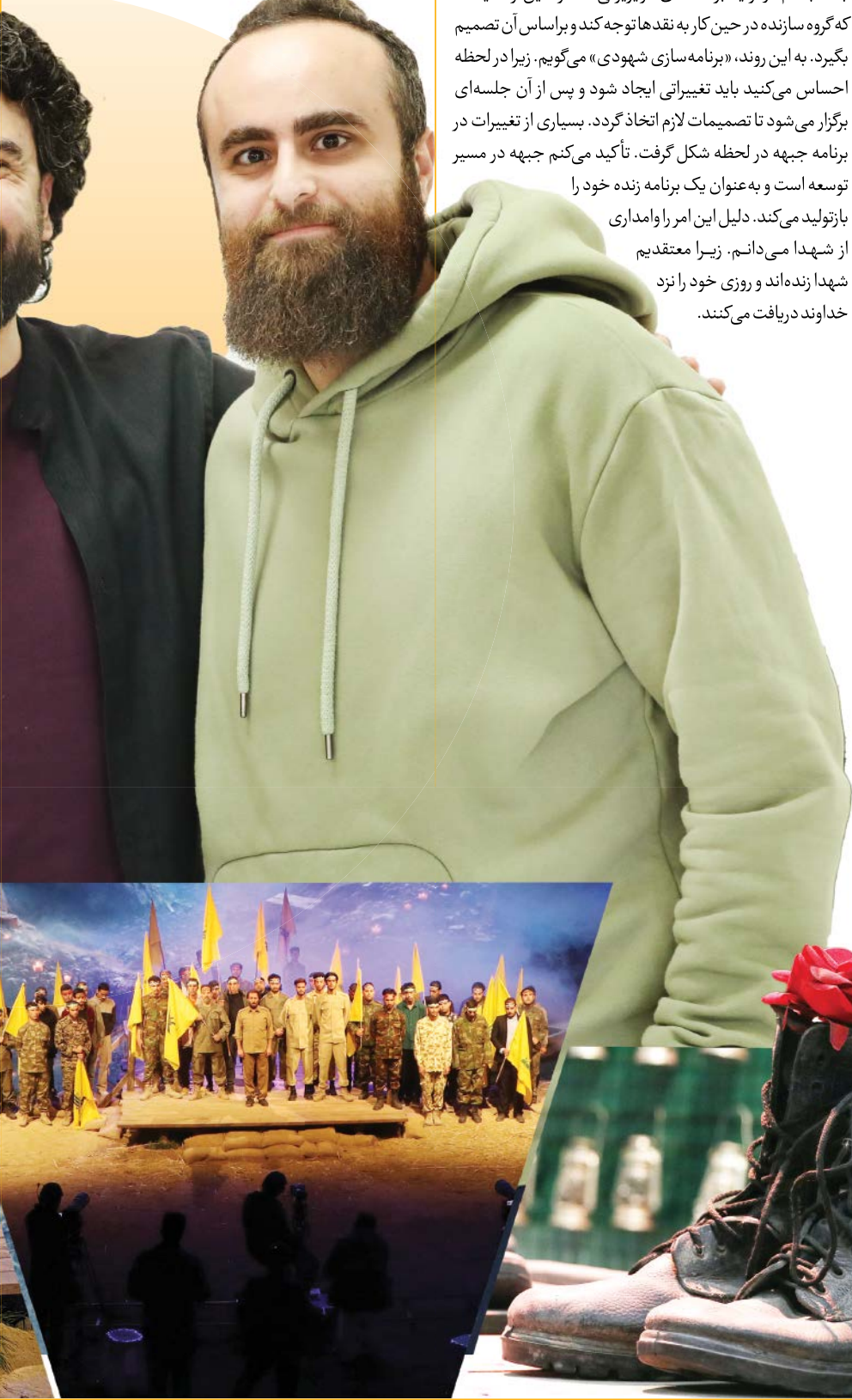
نادیده‌های

طرح روایت‌های جذاب از دفاع مقدس در ابر

نوآوری در برنامه جبهه

برکتی در توضیح نوآوری برنامه جبهه گفت: نوآوری به‌معنای چیزی است که قبلاً وجود نداشته باشد اما از آنجا که من از دنیای شعر آمده‌ام، معتقدم بسیاری از مضامین قبلاً گفته شده‌اند. اگر حافظ این مضامین را داشت، رودکی و پیش از او هم چنین مضامینی داشتند.

پس چه کسی می‌تواند بهتر از آنها عمل کند؟ نکته اصلی این است که آیا می‌توانیم این مضامین را به‌گونه‌ای کنار هم بگذاریم که تجربه‌ای مفید و امروزی ارائه دهد. برنامه جبهه تلاش

صدای شاخصی است. من آن موقع ۱۳ یا ۱۴سال سن داشتم و محصل دبیرستان بودم. گفت از شما می‌خواهیم در برنامه‌های نمایشی رادیو شرکت کنید، گفتم اگر پدرم اجازه بدهد قطعاً و پدرم را دعوت کردند. پدرم گفت به این شرط که آسیبی به درشش نخورد اشکالی نمی‌بینم ولی به مجرد این‌که ببینم آسیب به درشش می‌خورد، مانع حضورش خواهم شد که از بخت خوش، چنین اتفاقی نیفتاد. بعد از یکی دو هفته در ۱۴سالگی صاحب یک برنامه مستقل شدم و به‌قول امروزی‌ها یک سلب‌ریتی شدم.

در رادیو آبادان و هر کجا که می‌رفتم با انگشت مرا نشان می‌دادند. شاید این بزرگ‌ترین نعمتی بود که نصیبم شد. من شهرت را در سال‌های نوجوانی تجربه کردم و دیدم آدم مشهور چه خصوصاتی باید داشته باشد، چه لذت‌هایی دارد و چه خطراتی سر راهش است. این است که بعد از دوران یکی دو ساله رادیو نفت آبادان هرگز شیفته شهرت نشدم. گاهی وقتی مرا در خیابان‌ها می‌دیدند و از من تعریف می‌کردند، همسر مرحوم می‌گفت چرا این قدر سرد تشکر می‌کنی؟! در پاسخ می‌گفتم اینها حرف‌های لحظه‌ای و فراموش‌شدنی است. هرگز شیفته، دل‌باخته و ذلیل شهرت نشدم.

دفاع مقدس می‌بینم رادیو خیلی پررنگ می‌شود و حضور قریبی پیدا می‌کند و امروز هم با وجود صدها و هزاران رادیو، رادیوهای رسمی هنوز منبع و مقصود و هدف مخاطبی است که دنبال صحت و صراحت و دقت می‌گردد. کوچوبی از عشق خود به رادیو می‌گوید و نحوه ورودش به عرصه صدا را چنین روایت می‌کند: رادیو رؤیای هم‌نسلان من بود. رادیو اولین رسانه‌ای بود که بعد از روزنامه و مطبوعات وارد خانه پدری‌ام شد. ساعت‌هایی را اجازه داشتیم رادیو گوش کنیم و همه حسرت‌های من این بود که وارد این رسانه پرشکوه و رؤیایی بشوم. برحسب یک اتفاق در یک مسابقه‌ای شرکت کردم و در آن مسابقه معمولاً خواسته می‌شد از کسی که رتبه اول را دارد، هر هنری دارد ارائه بدهد. آواز بخواند، ساز بزند یا غیر از اینها که من گفتم کلمه خواهم کرد. یادم هست شعری از پروین اعتصامی خواندم و آن این بود: «این‌که خاک سپهش بالین است/ اختر چرخ ادب پروین است» و تا آخر شعر را خواندم. از پشت شیشه در اتاق فرمان دیدم آقای مدام این طرف و آن طرف می‌رود و لبخند روی لب‌هایش است. برنامه که تمام شد، وقتی وارد اتاق فرمان شدم دیدم مدیر وقت رادیو به نام آقای فتوره‌چی که دیگر هرگز او را بعد از فعالیت در آبادان ندیدم، گفت صدای شما

چهره

آشناست، خودش را این‌گونه روایت می‌کند: آلبرت کوچوبی هستم زاده همدان و البته بزرگ شده آبادان. کار حرفه‌ای‌ام را در ارومیه شروع کردم و بعد در تهران ادامه دادم. بیشتر در رادیو حضور داشتم. سردبیر هنری رادیو بودم و پنج سال هم یک برنامه تلویزیونی بررسی مطبوعات داشتم. تحصیلات آکادمیک را در تهران دنبال کردم و تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در همدان و آبادان. کوچوبی درباره تغییرات رادیو از گذشته تا به امروز بر این باور است: به‌راستی که الان در فضای مجازی شاهد صدها و هزاران رادیو هستیم. رادیو هنوز آن اصالت و ریشه خودش را حفظ کرده اما شکل ارائه‌اش متفاوت است. الان یک کاربر در فضای مجازی خودش می‌تواند صاحب یک رادیو، یک تلویزیون یا یک روزنامه بشود. این‌هم پسندیده است، هم مورد توجه است، هم وسوسه‌انگیز و هم پرخطر؛ برای این‌که در رسانه‌ای رسمی مثل رادیو همیشه حضور سردبیر، تهیه‌کننده و مدیر، حافظ گرایش‌های متفاوت یک نویسنده و گوینده است اما در رسانه‌های غیررسمی یک فرد خودش همه این کارها را انجام می‌دهد. کوچوبی درباره تأثیرگذاری رادیو در زمان جنگ تمحیلی یادآور می‌شود: در زمان جنگ رادیو حضور قریبی داشت. در هشت سال

گپ‌وگفت با یکی از پیشکسوتان رادیو در ۸۵ سالگی تأسیس این رسانه در ایران

هرگز شیفته شهرت نشدم

آلبرت کوچوبی ۸۲ ساله فقط سه سال از رادیو کوچک‌تر است. او در جشن تولد ۸۵ سالگی رادیو به «ایسا» رفت تا به نمایندگی از اهالی صدا، از عشق و علاقه امثال خود به رسانه‌ای بگوید که زمانی رؤیای او و هم‌نسلانش بود. کوچوبی می‌گوید: رادیو اولین رسانه‌ای بود که بعد از روزنامه وارد خانه پدری‌ام شد. تنها چند ساعت اجازه داشتیم به برنامه‌ها گوش دهیم و همه حسرت‌های من این شده بود که وارد این رسانه پرشکوه و رؤیایی بشوم. کوچوبی به لطف صدای منحصر به‌فردش این شانس را داشت که در همان نوجوانی رؤیایش محقق شود و فقط ۱۴سال داشت که صاحب یک برنامه مستقل در رادیو شد. او که نامش برای بسیاری از اهالی فرهنگ و هنر و رسانه

